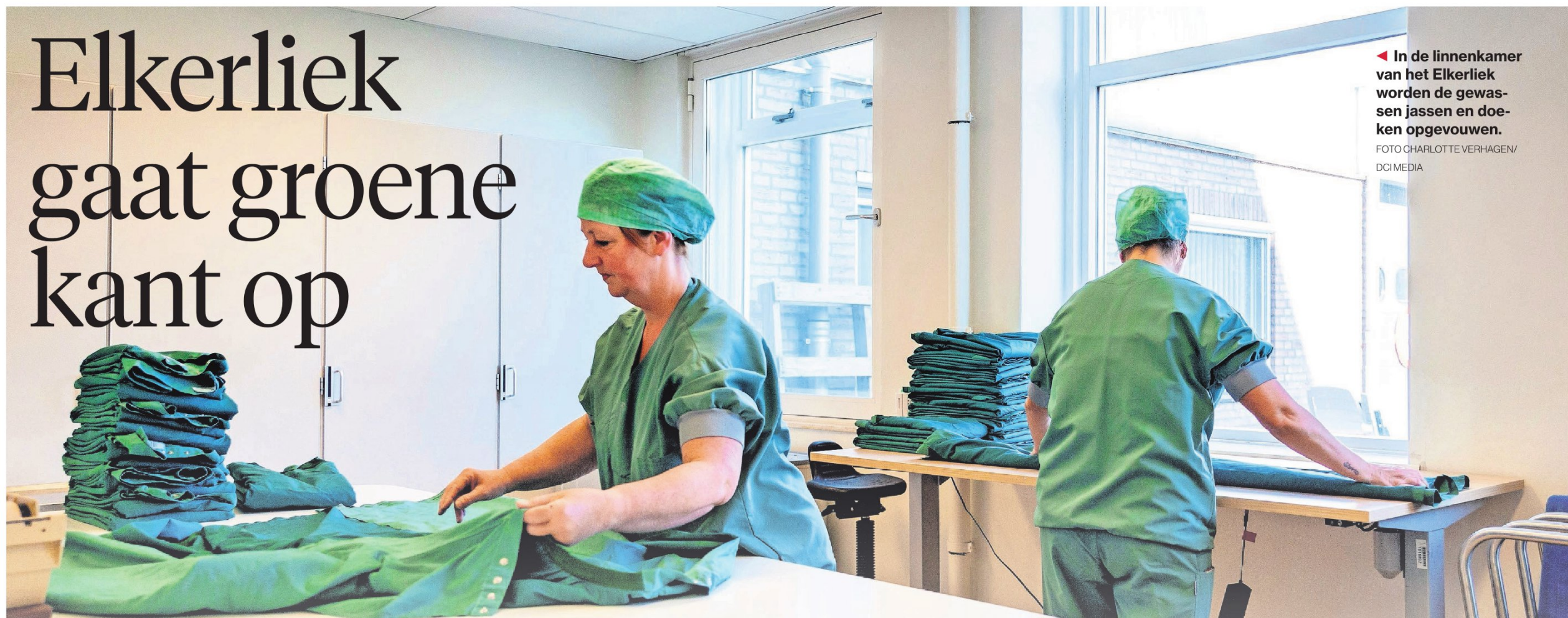


Elkerliek gaat groene kant op



◀ In de linnenkamer van het Elkerliek worden de gewassen jassen en doeken opgevouwen.

FOTO CHARLOTTE VERHAGEN/DCIMEDIA

De zorg stoot 7 procent van alle stikstof in Nederland uit. Ook ziekenhuizen als het Elkerliek in Helmond moeten daarom stappen zetten in duurzaamheid. Maar hoe dan?

Lilian Dominicus
l.dominicus@ed.nl

Helmond

Uitlaatgassen van ambulances, een hoog energieverbruik, de koffiebekers in de kantine, het afval dat uit de operatiekamers komt, medicijnresten: een ziekenhuis heeft een grote ecologische voetafdruk.

Die heeft vervolgens weer invloed op de gezondheid van mensen. Maar wanneer je van mensen beter maken je beroep hebt gemaakt, voelt dat niet helemaal lekker. 'Kunnen we daar niet eens iets aan doen?' was een veelgehoorde

vraag op de afdelingen in het Elkerliek. Die roep werd groter en dus ondertekende het ziekenhuis eind 2022 de Green Deal 3.0, met de belofte om meer te verduurzamen.

Eén gelukje hebben ze in Helmond: ze hebben er nooit voor gekozen de wasserette te sluiten. Dat was in coronatijd al een meevaller, want het Elkerliek had in die periode nooit een tekort aan steriele jassen en doeken. „We wasten zelfs voor het Anna Ziekenhuis in Geldrop”, herinnert Ans Verbeek-van den Heuvel, medewerker van de linnenkamer, zich.

Nu staat het Elkerliek zelfs in de schijnwerpers vanwege

de milieuvriendelijkheid van die herbruikbare jassen. In het doorsnee ziekenhuis in Nederland worden wegwerp-jassen gebruikt en verdwijnen er per operatie minstens twee in de vuilnisbak, constateerde het *Nederlands Tijdschrift voor Heelkunde* onlangs. Dat terwijl uit onderzoek door CE-Delft uit 2022 is gebleken dat een wegwerpjas twee tot drie keer zoveel CO₂ uitstoot als een herbruikbare jas.

Veiligheid en hygiëne staan natuurlijk wel voorop. „Na zestig tot tachtig keer wassen mogen we ze niet meer gebruiken”, zegt Verbeek-van den Heuvel.

Wennen

Het is wennen wanneer je gewend bent te opereren met wegwerpmateriaal, zo geeft chirurg Johannes Wegdam toe. Toen hij in 2008 bij het Elkerliek ging werken, fronste hij wel even met zijn wenkbrauwen. „Dit had ik wel eens

in Afrika gezien, maar niet in Nederlandse ziekenhuizen. Maar al snel weet je niet beter. Die disposables hebben van die handige zakjes, waarin je klemmen, katheters en drains kunt stoppen. Die miste ik wel, maar ook daar hebben we wat op gevonden.”

Er valt op veel meer vlakken milieuwinst te halen. Het was vrij standaard om alles dat tijdens een operatie wordt gebruikt bij het restafval te doen, maar die tijd is voorbij. „Alles dat met lichaamssappen in contact is gekomen, moet vanuit hygiënisch oogpunt nog steeds bij het restafval. Maar de plastic verpakkingen of kartonnen dozen waar het operatiemateriaal in zit niet”, zegt anesthesioloog Tom Goorden.

Ook de anesthesiedamp die wordt gebruikt om patiënten met een mondkapje onder narcose te brengen, heeft een grote negatieve impact op het milieu. Goorden: „Je kunt

door de instellingen te veranderen, minder damp inblazen terwijl je nog steeds voldoende hebt om een patiënt te laten slapen. De uitstoot vangen we af en in de fabriek in Frankrijk gaan ze dat hergebruiken.”

Infuus

„Het zou nog mooier zijn wanneer we enkel narcosemiddelen via een infuus toedienen. De vraag is of je dat moet willen. We krijgen hier bijvoorbeeld veel kinderen voor een oorbuisje. Dat is spannend voor ze, terwijl voor zo'n ingreep een infuus niet nodig is.”

Het gaat veelal om bewustwording, zegt Elske Berkvens, projectleider duurzaamheid. „Als een kamer in isolatie gaat, moet je nadien alles weggooien. Maar als je zorgt dat daar minder licht, heb je al minder afval. We hebben

een eigen restaurant. Daar zorgen we voor minder monoverpakkingen bijvoorbeeld. De crackers zijn niet meer los verpakt, maar bewaren we in een doos. We zijn bezig met een proef om papieren koffiebekers te vervangen voor een duurzamer alternatief. We werken vaker met lichtsensoren.”

Het ziekenhuis afkoppelen van het gas, duurzamer verwarmen of betere isolatie valt binnen een apart programma, legt woordvoerder Anky Wijdeven uit. „We onderzoeken bijvoorbeeld de mogelijkheden met

betrekking tot onze locatie in Deurne. Dat gebouw is verouderd en voldoet niet meer aan de hedendaagse eisen. Bij de opties die we verkennen, is duurzaamheid natuurlijk een belangrijk item.”

